

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про
загальнообов'язкове державне соціальне страхування»

1. Мета

Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – проект Закону) розроблений з метою забезпечення можливості для пацієнтів у випадку, коли відсутність у лікуючого лікаря технічного доступу до електронної системи охорони здоров'я унеможливує формування електронного медичного висновку про тимчасову непрацездатність, отримати допомогу по тимчасовій непрацездатності на підставі паперового листка непрацездатності; вдосконалення процесу перевірки листків непрацездатності уповноваженими особами.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

У вересні 2022 року Верховною Радою України була прийнята нова редакція Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», яка набрала чинності з 1 січня 2023 року (далі – Закон).

Допомога по тимчасовій втраті працездатності надається особі на підставі електронного медичного висновку про тимчасову непрацездатність, сформованого лікарем в електронній системі охорони здоров'я. Разом з тим, в умовах воєнного стану, враховуючи випадки відсутності у лікарів технічної можливості для доступу до електронної системи охорони здоров'я на тимчасово окупованих або на деокупованих територіях, виникають труднощі в отриманні пацієнтами допомоги по тимчасовій втраті непрацездатності.

З метою дотримання прав пацієнта на отримання страхових виплат, проектом Закону запропоновано внести до статті 9 розділу VII Прикінцеві та перехідні зміни щодо формування та видачі паперового листка непрацездатності уразі відсутності технічної можливості його формування в електронному вигляді.

Також потребує врегулювання процес перевірки листків непрацездатності, та документів, що є підставою для їх формування. Зокрема необхідно закріпити на законодавчому рівні, що перевірки медичних висновків про тимчасову непрацездатність (електронний документ, що є підставою для формування листка непрацездатності) мають право робити тільки уповноважені лікарі з відповідною кваліфікацією та досвідом роботи. Відповідно до наданих їм повноважень, вони будуть перевіряти обґрунтованість медичних висновків про тимчасову непрацездатність та приймати відповідні рішення (про не/обґрунтованість медичного висновку про тимчасову непрацездатність), що будуть основою для не/формування вимоги Пенсійним фондом України щодо усунення порушення та повернення коштів. Тому представляючи орган, який проводить перевірки і вимагає усунення порушення, уповноважений лікар

повинен мати відповідну кваліфікацію та досвід роботи. Відбір та залучення таких лікарів має здійснюватися за прозорою автоматизованою процедурою за допомогою електронної системи охорони здоров'я, дотримуючись принципу екстериторіальності. Саме норми про екстериторіальність та деперсоналізованість даних пацієнтів при перевірках мінімізують корупційні ризики при прийнятті рішення щодо обґрунтованості видачі або продовження листка непрацездатності. Отже, потрібно на законодавчому рівні закріпити спосіб залучення таких лікарів для проведення перевірок.

Відповідно до Закону, за результатами проведеної уповноваженими особами перевірки, Пенсійний фонд має право вимагати від закладів охорони здоров'я усунення порушень, або ж повернення коштів виплачених за листком непрацездатності, визнаним необґрунтованим. Ні страхувальник, ні пацієнт не беруть участі у формуванні медичного висновку про тимчасову непрацездатність, тому і відповідальність на них не покладається. Отже, ні чинна редакція, ні зміни жодним чином не вплинуть на права та обов'язки пацієнтів.

У зв'язку з цим, необхідно удосконалити процес повернення надміру виплаченої суми страхової виплати за листком непрацездатності, визнаним необґрунтованим, надавши можливість закладу охорони здоров'я оскаржувати рішення та, за необхідності, надавати докази, які свідчать про правомірність дій лікаря під час формування висновку про тимчасову непрацездатність.

З огляду на вищезазначене виникла необхідність внесення змін до Закону.

3. Основні положення проєкту акта

Цей законопроєкт передбачає внесення змін та доповнень до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» в частині врегулювання питання листків непрацездатності, їх перевірки та здійснення повернення сум страхових виплат в разі встановлення необґрунтованості видачі листків непрацездатності.

Так, пропонується передбачити використання паперових та електронних листків непрацездатності, як підстави для призначення допомоги по тимчасовій непрацездатності. Унормовується питання засвідчення копій паперових листків непрацездатності.

Також проєктом закону удосконалено процес проведення перевірок листків непрацездатності та документів, що є підставою для їх формування. Зокрема, закріплено, що перевірки медичних висновків про тимчасову непрацездатність мають право робити тільки уповноважені лікарі, тобто лікарі, відповідної кваліфікації та досвіду роботи.

Проєктом також вносяться зміни до процесу повернення коштів страхової виплати в разі встановлення необґрунтованості видачі листка непрацездатності.

4. Правові аспекти

У даній сфері суспільних відносин діють такі нормативно-правові акти: Конституція України, Цивільний кодекс України, Основи законодавства України

про охорону здоров'я, Закон України «Про загальнообов'язкове державне страхування».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проекту Закону не потребує додаткових витрат з Державного бюджету України та не впливає на його показники.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект Закону потребує проведення публічних консультацій.

Проект Закону не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної тому не потребує погодження уповноважених представників всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідних органів місцевого самоврядування, уповноважених представників всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю, їх спілок, Уповноваженого із захисту державної мови.

Проект Закону не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

Проект Закону потребує погодження з Міністерством соціальної політики України, Міністерством фінансів України, Міністерством економіки України, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, Пенсійним фондом України, Національною службою здоров'я України.

Проект Закону потребує проведення правової експертизи в Міністерстві юстиції України.

7. Оцінка відповідності

Проект Закону не містить положень, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, не містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією, не створюють підстав для дискримінації.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводилися.

Проект Закону потребує проведення цифрової експертизи та отримання висновку Міністерства цифрової трансформації України про проведення цифрової експертизи у зв'язку з тим, що проект Закону стосується питань інформатизації, електронного урядування, формування та використання

національних електронних інформаційних ресурсів, розвитку інформаційного суспільства, електронної демократії.

Проект Закону потребує направлення до Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції, у тому числі міжнародно-правовим, та праву Європейського Союзу (aquis ЄС).

Проект Закону потребує направлення до Національного агентства з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

8. Прогноз результатів

Реалізація проекту Закону не матиме впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; на розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; на ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

Реалізація проекту Закону матиме позитивний вплив на процеси здійснення страхових виплат в разі тимчасової непрацездатності.

Вплив на ключові інтереси заінтересованих сторін:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Застраховані особи	Позитивний	Гарантія отримання передбачених законом страхових виплат в разі тимчасової непрацездатності.

Держава	Позитивний	1) Виконання державою своїх зобов'язань щодо страхових виплат; 2) Удосконалення процесу здійснення перевірок листків непрацездатності та повернення надміру сплачених коштів.
---------	------------	--

Міністр охорони здоров'я України
« ____ » _____ 2023 р.

Віктор ЛЯШКО